

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om en fjärde tilläggsbudget för 2015

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om en fjärde tilläggsbudget för 2015 (RP 101/2015 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Tilläggsbudgetmotioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat motionerna TBM 5—6/2015 rd. En förteckning över motionerna ingår som bilaga till betänkandet.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets samtliga delegationer enligt sakinnehåll.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I tilläggsbudgetpropositionen höjs kalkylen över ordinarie inkomster med ett nettobelopp på cirka 33 miljoner euro. Uppskattningen av förvärvs- och kapitalinkomstskatten sänks med 135 miljoner euro främst på grund av återbäringarna av källskatt. Försäljningen av universitetsfastighetsbolag höjer intäktsföringen från Senatfastigheter med 160 miljoner euro, och inkomstposten för de lån som återbetalas till staten höjs med 103 miljoner euro på grund av förtidsåterbetalningen av ett refinansieringslån för export. I inkomstposten har dessutom beaktats bland annat Finlands nödhjälpsandel till EU:s asyl-, migrations- och integrationsfond (8 miljoner euro).

Anslagen ökas med cirka 1,7 miljoner euro netto. De största tilläggsanslagen gäller mottagning av flyktingar och asylsökande (sammanlagt 61,3 miljoner euro), Finlands Exportkredit Ab:s refinansieringsverksamhet (44,3 miljoner euro), ersättningar för mervärdesskatteutgifter som hänför sig till yrkeshögskolereformen (39,5 miljoner euro) och utgifter för de asylsökandes rättssäkerhet (sammanlagt 23,1 miljoner euro). De största utgiftsminskningarna beror på att starten för programperioden för strukturfondsprojekten har fördröjts (-60 miljoner euro), kalkylen över arbetsmarknadsstöd har sänkts (-45 miljoner euro) och utbildningsersättningarna till Arbetslöshetsförsäkringsfonden minskat (-17 miljoner euro).

Betänkande FiUB 7/2015 rd
Avdelning 25

Den fjärde tilläggsbudgeten minskar statens behov av nettoupplåning med cirka 31 miljoner euro. Statens nettoupplåning beräknas uppgå till cirka 5,2 miljarder euro 2015. Statsskulden beräknas uppgå till cirka 100 miljarder euro vid utgången av året, vilket är cirka 49 procent i förhållande till bruttonationalprodukten.

UTSKOTTETS DETALJMOTIVERING

ANSLAG

Huvudtitel 25

JUSTITIEMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Ministeriet och förvaltningen

04. Forskning och utveckling (reservationsanslag 2 år)

Enligt utredning till utskottet bör momentets beslutsdel korrigeras så att anslaget under momentet kan användas på det sätt som anges i propositionen.

Det handlar om att Rättspolitiska forskningsinstitutet, som tidigare fanns i anslutning till justitieministeriet, 1.1.2015 flyttades till Helsingfors universitet och ändrade namn till Institutet för kriminologi och rättspolitik. Ett belopp på 320 000 euro av Rättspolitiska forskningsinstitutets anslag överfördes till detta år och meningen är nu att det nya institutet ska få disponera över det beloppet. För att detta ska vara möjligt måste i motiveringen till momentet tas in ett omnämnande av att det är fråga om 2014 års anslag, vilket nu endast sägs i momentets förklaringsdel.

Momentet får följande lydelse:

Motiveringen till momentet kompletteras så att anslaget i budgeten för 2014 också får användas till betalning av överföringsutgifter till Institutet för kriminologi och rättspolitik.

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

92. EU och internationella organisationer

69. Avgifter till Europeiska unionen (förslagsanslag)

Förslagsanslaget omvandlas till ett tvåårigt reservationsanslag för att förbättra beredskapen för oförutsedda utgifter som beror på migrationen och säkerhetsläget 2016.

Betänkande FiUB 7/2015 rd
Huvudtitel 28

Momentets anslagstyp ändras som följer:

69. Avgifter till Europeiska unionen (reservationsanslag 2 år)

(Stycke 1 som i RP 101/2015 rd)

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Utveckling av landsbygden

44. Åtgärder för att trygga jordbrukets verksamhetsförutsättningar (reservationsanslag 3 år)

Under momentet avsätts efter den föreslagna ökningen på 1,0 miljon euro sammanlagt 20 miljoner euro. Till förfogande står dessutom nästan 9 miljoner euro i krisstöd för mjölk- och köttproduktion som helt och hållet finansieras av EU (mom. 30.20.41).

Utskottet konstaterar att jordbruksproduktionen befinner sig i en ovanligt svår lönsamhetskris. På grund av den trängda marknadssituationen för jordbruksprodukter har producentpriserna sjunkit i alla produktionsgrenar sedan 2013. Dessutom förorsakar Rysslands importbegränsningar och till dem hänförliga marknadsstörningar fortfarande direkta inkomstbortfall. Enbart när det gäller mjölk beräknas exempelvis försäljningsinkomsterna minska med mer än 200 miljoner euro per år. Också de besvärliga väderleksförhållandena under växtperioden 2015 medförde inkomstbortfall och extra kostnader i stor skala för jordbruket.

Utskottet vill understryka att det behövs en mångfald olika metoder för att trygga jordbrukets verksamhetsförutsättningar och att det knappa offentliga stödet bör inriktas där det har största möjliga verkan. Utöver direkta stöd framhåller utskottet vikten av bland annat utvecklingsinsatser för enskilda gårdar, som till exempel förbättring av produktionseffektiviteten och hantering av kostnaderna. Som åtgärder som ska trygga jordbrukets omvärldsvillkor bör man således också beakta subventionerade rådgivningstjänster till gårdarna. Utskottet vill betona att de medel som placeras i utvecklingen av nivån på gårdarna ger en hävstångseffekt genom att gårdarnas lönsamhet förbättras och onödiga konkurser kan undvikas.

SAMMANFATTNING

Enligt propositionen ökas anslagen med 1 661 000 euro, ökas inkomsterna (utan nettoupplåning och skuldhantering) med 32 990 000 euro och minskas nettoupplåningen och skuldhanteringen med 31 329 000 euro.

Efter de föreslagna ändringarna är de budgeterade inkomstposterna och anslagen för i år med beaktande av den ordinarie budgeten och den första, andra, tredje och fjärde tilläggsbudgeten totalt 54 386 676 000 euro.

Betänkande FiUB 7/2015 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner förslaget till en fjärde tilläggsbudget för 2015 i proposition RP 101/2015 rd med ändringarna ovan.

Riksdagen forkastar tilläggsbudgetmotionerna TBM 5—6/2015 rd.

Riksdagen beslutar att den fjärde tilläggsbudgeten för 2015 tillämpas från och med den 1 december 2015.

Helsingfors 17.11.2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Timo Kalli cent
vice ordförande Maria Tolppanen saf
medlem Touko Aalto gröna (delvis)
medlem Timo Heinonen saml
medlem Eero Heinäluoma sd (delvis)
medlem Kalle Jokinen saml
medlem Kauko Juhantalo cent (delvis)
medlem Toimi Kankaanniemi saf
medlem Krista Kiuru sd
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Elina Lepomäki saml
medlem Mika Lintilä cent
medlem Antti Rantakangas cent
medlem Markku Rossi cent
medlem Sari Sarkomaa saml (delvis)
medlem Sami Savio saf
medlem Kari Uotila vänst (delvis)
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Li Andersson vänst (delvis)
ersättare Timo Harakka sd (delvis)
ersättare Lasse Hautala cent (delvis)
ersättare Riitta Myller sd (delvis)
ersättare Joakim Strand sv
ersättare Ozan Yanar gröna (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Hellevi Ikävalko

Betänkande FiUB 7/2015 rd

utskottsråd Mari Nuutila
utskottsråd Maarit Pekkanen
överinspektör Arto Mäkelä.

Betänkande FiUB 7/2015 rd

RESERVATION sd, gröna, vänst

Allmän motivering

Sysselsättningsanslagen måste ökas

Propositionen med förslag till en fjärde tilläggsbudget beskriver väl de ekonomiska problemen och den allt svårare arbetslöshetssituationen. Men i själva tilläggsbudgeten föreslås bara 2,8 miljoner euro för offentlig arbetskrafts- och företagsservice på grund av återbäring av finansiering från Europeiska globaliseringsfonden på grundval av uppsägningar i Nokia och i företag med kopplingar till Nokia.

Enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning var antalet arbetslösa 225 000 i september 2015. Det fanns i september 7 000 fler arbetslösa än för ett år sedan. Arbetslösheten var ungefär 8,4 procent, medan den ett år tidigare var 8,2 procent. Det fanns 5 000 fler sysselsatta än i september föregående år. Under det tredje kvartalet (juli—september) var arbetslöshetsgraden 8,4 procent, medan den ett år tidigare var 7,5 procent.

Finansministeriets ekonomiska översikt för hösten 2015 konstaterar att arbetslösheten tydligt ökar i år. Sysselsättningen utvecklades under början av året svagare än väntat och arbetslösheten har i själva verket fortsatt växa starkare än väntat. Arbetslöshetsgraden för hela innevarande år väntas uppgå till 9,6 procent.

På grund av oro över den tilltagande arbetslösheten har socialdemokraterna, de gröna och vänsterförbundet lämnat reservationer mot den andra och tredje tilläggsbudgeten. Budskapet är det samma såväl de två föregående gångerna som nu: sysselsättningsanslagen måste ökas.

Trots att regeringen i samband med tilläggsbudgetarna har talat om tekniska tilläggsbudgetar, handlar det om politiska värdeval. Regeringen har gjort ett medvetet val såväl i den andra som i den tredje tilläggsbudgeten om att hellre betala för arbetslösheten än för att människor får jobb.

Just nu är det oerhört viktigt att skapa fler incitament och stödåtgärder för dem som aktivt söker jobb. Annars förlängs perioderna av arbetslöshet ytterligare och den strukturella arbetslösheten tilltar. Betydelsen av den arbetskraftspolitiska utbildningen framhävs särskilt i att utöver de konjunkturpolitiska problemen finns det i bakgrunden olika typer av regionala och yrkesmässiga problem när det gäller att få arbetslösa arbetssökande och lediga jobb att passa ihop. Behovet av arbetskraftspolitisk utbildning ökas av att arbetslösheten bottnar i en strukturomvandling inom arbetsmarknaden där många traditionella arbetstillfällen försvinner eller kräver en ny typ av kompetens.

Regeringens svar på den dag för dag svårare arbetslöshetssituationen är ett otillräckligt utbud av sysselsättningsmedel i år, en betydande nedskärning av dem under valperioden och förslag till tvångslagar och nedskärningar som försvagar den inhemska köpkraften.

Besluten om fullmakter för forskning och vetenskap måste stå fast

Betänkande FiUB 7/2015 rd

Det finns också skäl att beakta att det har gjorts tekniska ändringar av tidtabeller i tilläggsbudgeten inom ramen för det nya förfarandet med utvärderingsanslag för Finlands Akademi och Rådet för strategisk forskning. Vid ett sådant förfarande måste det säkerställas att beslut om fullmakter som riksdagen redan har fattat fortsätter att gälla och att de utvärderingsanslag som fullmakterna kräver senare budgeteras för användning när projekten framskrider. Det måste också ombesörjas att anslag för vetenskap och forskning som avsätts för kommande år inte blir mindre till följd av det tekniska beslutet i denna tilläggsbudget. De tekniska tidtabellsförskjutningarna i anslagen för vetenskap och forskning får således inte senare leda till att fullmakterna skärs ner.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen genast lägger fram en tilläggsbudget som stöder sysselsättningen.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen återtar nedskärningarna av sysselsättningsanslagen för nästa år.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att när förslagsanslag ändras måste det säkerställas att beslut om fullmakter för Finlands Akademi och Rådet för strategisk forskning som riksdagen redan har fattat fortsätter att gälla och att de förslagsanslag som fullmakterna kräver senare budgeteras för användning när projekten framskrider.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en fjärde tilläggsbudget för 2015 enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna tre uttalandena.

Betänkande FiUB 7/2015 rd

Helsingfors 17.11.2015

Krista Kiuru sd
Touko Aalto gröna
Kari Uotila vänst
Timo Harakka sd
Pia Viitanen sd
Riitta Myller sd
Li Andersson vänst
Ozan Yanar gröna

Betänkande FiUB 7/2015 rd
BILAGA: Tilläggsbudgetmotionerna TBM 5—6/2015 rd

Bilaga:

- Tilläggsbudgetmotion TBM 5/2015 rd Jukka Gustafsson sd m.fl. Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för Finlands Akademis forskningsanslag (10 000 000 euro) 29.40.51
- Tilläggsbudgetmotion TBM 6/2015 rd Eeva-Johanna Eloranta sd m.fl. Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för strategisk forskningsfinansiering (4 000 000 euro) 29.40.54